

Valóságos könyvtár – könyvtári valóság. Könyvtár- és információtudományi tanulmányok 2020. Szerk. Kiszl Péter, Boda Gáborné Köntös Nelli. Budapest, ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet. 2021. 41–43.

„SENKI AZ TUDOMÁNYBAN FELSŐ POLCRA NEM HÁG, HA AZ FUTÓ IDŐVEL IGEN OKOSAN NEM ÉL”¹

A MAGYAR KÖNYVTÁROSOK EGYESÜLETE (MKE) KÖSZÖNTŐJE

BARÁTNÉ HAJDU ÁGNES

a Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnöke

A könyvtáros egyesületek hazai és nemzetközi szinten is fontosnak tartják a kapcsolatot a könyvtárosképző intézményekkel. Bizonyítékul csak néhány adalék:

Az Egyesült Államokban 1876-ban alakult meg a világon az első, jelentőségében és taglétszámában is kimagasló könyvtáros egyesület, az *American Library Association* (ALA – Amerikai Könyvtáros Egyesület), többek között *Melvil Dewey* és *Charles Ammi Cutter* kezdeményezésére.² A szervezet a kezdetektől fogva a könyvtárosképzés valamennyi szintjének minőségéért felelősséget vállalva végzi a könyvtárosképző programok akkreditálását, végrehajtásukhoz ajánlásokat dolgoz ki, és példamutató kapcsolatot tart a gyakorló könyvtárosok és az akadémiai réteg között.

A brit könyvtári egyesület (*Library Association* – LA, LAUK) ötvenedik évfordulója alkalmából Edinburgh-ban megrendezett ünnepségén 1927-ben kimondták a nemzetközi könyvtáros szervezet, az *IFLA* (International Federation of Library Associations and Institutions – Könyvtáros Egyesületek és Szervezetek Nemzetközi Szövetsége) megalakulásának szándékát, amelynek két szekciója is szorosan kapcsolódik a könyvtárosképzéshez: az *Education and Training Section* (Oktatási és Képzési Szekció) és a *Library Theory and Research Section* (Könyvtárelméleti és -kutatási Szekció), de speciális érdeklődésű csoportot alakítottak a fejlődő országok is, illetve a fenti szervezeti egységekből jött létre a könyvtárosképzés fejlesztése céljából a *Building Strong Library and Information Science Education* (BSLISE – Erős Informatikus Könyvtárosképzés Fejlesztéséért)³ munkacsoport, mely jelenleg is egy új szemléletű útmutató kidolgozásán dolgozik, hogy segítse a könyvtárosképzés fejlesztését szerte a világon.⁴ A nemzetközi szervezet oktatás iránti elkötelezettsége természetesen nemcsak szekcióinak tevékenységében, hanem stratégiai dokumentumaiban és célkitűzéseiben is megmutatkozik.

Magyarországon már a XIX. században is volt néhány kezdeményezés (1885, 1890), majd az I. világháború után felerősödő békevágy a könyvtárosok körében is felvetette az együttműködés igényét, végül 1935-ben, a nemzetközi fejlemények hatására jött létre a *Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesülete*. *Fitz József* első elnöki beszéde

és a megfogalmazott alapszabályok, feladatok is kiemelt fontosságot tulajdonítottak az iskolarendszerű könyvtárosképzés megindításának. Az Egyesület és az egyetemi képzés szoros kapcsolata mutatkozik meg abban a tényben is, hogy *Varjas Béla*, akinek 1947-ben napvilágot látott tervezete⁵ talán elsőként fogalmazta meg az *Eötvös Loránd Tudományegyetemen* (ELTE) megindítandó egyetemi képzés szükségességét, helyét, és e munkában támaszkodott volna a *Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesülete* segítségére.

Köszöntőnkben nem kívánunk tételes történeti vázlatot rajzolni, csupán az egyetemi könyvtárosképzés és *Magyar Könyvtárosok Egyesülete* (MKE) kezdeteiből szerettünk volna egy képet mutatni, hisz az *ELTE Könyvtártudományi Tanszék*, majd *Könyvtár- és Információtudományi Intézet* oktatói, meghatározó személyiségei gyakran és szívesen vállaltak szerepet egyesületünk vezetésében.⁶

A *Magyar Könyvtárosok Egyesülete* jelenkori tevékenysége és stratégiája is tükrözi, hogy milyen kiemelkedő szerepet tulajdonítanak az együttműködésnek, a folyamatos kapcsolattartásnak, a közös gondolkodásnak. A partnerségnek számos formalizált és informális szintje van a hivatalos együttműködési szerződésektől a közös bizottsági tagságokon, a képzési és kimeneti követelmények közös átgondolásán át egészen a *Könyvtár- és Információtudományi Képzések Kollégiuma* (KIKK) szervezetéig. Konferenciáinkon, vándorgyűléseinken előadóként számítunk a könyvtárosképzésben oktatókra. Könyvtáraink számára a hallgatók gyakorlata lehetőséget ad az intézmények utánpótlásának megtervezéséhez, az élő kapcsolatok megteremtéséhez. Munkatársaink szakdolgozati témajavaslatokkal élhetnek, külső témavezetők és záróvizsgabizottsági tagok is lehetnek.

Az MKE 2016–2021 közötti stratégiájának⁷ több pontja is foglalkozik a könyvtárosképzés jelenével, jövőjével és jelentőségével az Egyesület szempontjából. A kiemelt stratégiai pontok segítenek a közös jövőkép kialakításában, a küldetés és tudatos könyvtárpolitika formálásában, a könyvtárak arculatának és a könyvtárosok identitásának formálásában, megbecsültségünk növelésében, mely közös érdeke mind a képző intézményeknek, mind a könyvtáraknak.

Az Egyesület jelmondata: *Erős könyvtárak, felkészült könyvtárosok*. E két tényező egyike sem képzelhető el a magas szintű, nemzetközileg is jelentős szerepet betöltő *ELTE*-n folyó egyetemi könyvtárosképzés nélkül. Az elmúlt hetven évben a tagságunk jelentős része ebben az intézményben végezte tanulmányait – hisz sokáig egyetlen egyetemi szintű képző hely volt –, szerezte meg tudományos minősítését. Formálisan, történetileg és érzelmileg is kötődünk a Tanszékhez. A címként választott – „*Senki az tudományban felső polcra nem hág, ha az futó idővel igen okosan nem él*” – *Apáczai Csere János*-idézet kifejezi, hogy az *ELTE Könyvtár- és Információtudományi Intézet* és jogelődjei okosan éltek az elmúlt hetven év adta lehetőségekkel. Ehhez a *Magyar Könyvtárosok Egyesülete* nevében szeretettel gratulálunk és további sikereket, újabb és újabb motivációt, gyümölcsöző együttműködéseket kívánunk.

Jegyzetek és irodalom

1. APÁCZAI CSERE János: Magyar logikácska és egyéb írások. Az előszót írta, a szövegeket vál. és jegyz. ell.: Szigeti József. Bukarest, Kriterion, 1975. 42. p. Forrás: <https://mek.oszk.hu/05600/05651/05651.pdf> [2020. június 1.]
2. A Centennial Exposition in Philadelphia in 1876 (a Philadelphiai kiállítás centenáriuma 1876) kiállítás és találkozás kezdeményezőinek és aláíróinak teljes listája: Frederick Leypoldt, Melvil Dewey, Justin Winsor, Charles A. Cutter, E.L. Jones, William F. Poole, Samuel S. Green, James L. Whitney, Fred B. Perkins, és Thomas W. Bicknell. Forrás: <http://www.ala.org/aboutala/node/230> [2020. június 1.]
3. A BSLISE munkacsoport honlapja. Forrás: <https://bslise.org> [2020. június 1.]
4. Az előző útmutató: Guidelines for professional library/information educational programs – 2012. Forrás: <https://www.ifla.org/publications/guidelines-for-professional-libraryinformation-educational-programs-2012> [2020. június 1.]
5. VARJAS Béla: Könyvtárosképzés. = Magyar Könyvszemle, 1–4. füz. 1947. 3–13. p. Korrek-túra-változat. Nyomtatásba nem került. Forrás: https://epa.oszk.hu/00000/00021/00389/pdf/mkszle_1947korr_004-013.pdf [2020. június 1.]
6. Elnök, díszelnök: Varjas Béla, Kőhalmi Béla, Horváth Tibor, Barátné Hajdu Ágnes; alelnök: Kovács Máté, Fülöp Géza; elnökségi tag: Szabó Sándor.
7. A Magyar Könyvtárosok Egyesülete stratégiája a 2016–2021 közötti időszakra. Forrás: <https://mke.info.hu/rolunk/strategia> [2020. június 1.]